Тақриз

ба автореферати рисолаи номзадии Раҳимова Манзурахон Аҳмадовна, ки дар мавзуи «Асосҳои илмӣ-методии истифодаи осори классикон дар дарсҳои забони тоҷикӣ (синфҳои 8-9) ва мавқеи он дар инкишофи нутқи мураттаби хонандагон» барои дарёфти дараҷаи илмии номзади илмҳои педагогӣ аз рӯйи ихтисоси 13.00.02 – Назария ва методикаи таълиму тарбия (13.00.02.04 – Назария ва методикаи фанҳои гуманитарӣ (таҳсилоти миёнаи умумӣ) барои ҳимоя пешниҳод шудааст

Пеш аз ҳама мебояд таъкид намуд, ки мавзуи рисола, воқеан ҳам, ба яке аз масъалаҳои басо мубрами таълими забони тоҷикӣ дар синфҳои болоии муассисаҳои таҳсилоти миёнаи умумии Ҷумҳурии Тоҷикистон бахшида шудааст. Ба ифодаи дигар, мубрамияти мавзуъ ин аст, ки дар доираи он бори аввал таълими маводи назариявии забони тоҷикии синфҳои 8 ва 9 маҳз дар заминаи матнҳои аз осори классикон интихобшуда таълим дода мешаванд. Аз ин лиҳоз, дар доираи интихоби мисолҳо аз осори классикон, бахусус, аз Рӯдакӣ, Фирдавсӣ, Саъдӣ, Ҷомӣ барин адибони маъруфи классик баррасӣ ва шарҳ додани масъалаҳои назариявӣ ва меъёрии забони тоҷикӣ аз ду ҷиҳат ҷолиби таваҷҷӯҳ мебошад. Чунончи, агар аз як тараф маводи назариявии китоби дарсӣ барҷо намоиш дода шавад, аз тарафи дигар итминони комил ҳаст, ки дар доираи шарҳи мазмуни ҳар як мисоли интихобшуда хонандагон дар ин ё он руҳияи ахлоқӣ тарбия карда шаванд.

Гуфтан лозим аст, ки пеш аз ҳама муқаддимаи кор ҷолибу боварибахш пешниҳод гардидааст: сабаби интихоб ва дараҷаи таҳқиқи мавзуъ робитаи он ба барномаҳои илмиву таълимии ДДХ ба номи академик Б.Ғафуров, мақсаду вазифаҳои таҳқиқот, бахусус, фарзияи таҳқиқот, асосҳои назариявӣ ва методологии он, сарчашмаҳои маълумот, заминаҳои эмпирикӣ, методҳои мубрами барои таълифи кор, бахусус, дар раванди дарсҳо ва таҳияи экспрементҳои педагогӣ (муқарраркунӣ ва таълимӣ), истифодашуда ва ахиран навгониҳои дар рафти таҳқиқот ба дастовардашуда бо диаграмма нуқтаҳои асосии ба ҳимоя ирсолшаванда ҳар яке аз ин ҷанбаҳо тибқи асосноккунӣ пешниҳод шудаанд. Ба ҷуз муқаддима диссертатсияи

Раҳимова М.А. фарогири ду бобу шаш зербоб буда, дар боби аввали он, ки **«Асосҳои лингводидактикии истифодаи осори классикон дар дарсҳои забони тоҷикии синфҳои VIII-IX ва мавқеи он дар инкишофи нутқи мураттаби хонандагон»** унвон дорад, нуктаи асосии мазмуну мундариҷаи боби мазкур ин аст, ки бояд омӯзгорон дар раванди интихоби мисолҳо аз осори классикон ҳамеша кӯшиш ба харҷ диҳанд, ки мисолҳои барои таҳия ва маънидоди маводи назариявии дарсҳои забони тоҷикӣ истифодашаванда дорои ин ё он мазмуни панду ахлоқӣ ҳам бошанд, то ки шарҳи ин нукта ҳам дар раванди баёни мавзуъ, мустаҳкамкунӣ ва ниҳоят дар ҷамъбасти дарсҳо аз мадди назар дур намонад.

Боби дуюми кор **«Ташкили корҳои методӣ оид ба инкишофи нутқи мураттаби хоннадагони синфҳои 8-9 дар раванди таълими ҷумлаҳои сода ва мураккаб»** унвон дошта, қисмати ҳалкунанда ва ҳам муаррифкунандаи таҳқиқоти диссертант Раҳимова М.А. маҳсуб меёбад. Дар ин қисмати кор, ки дар асл фарогири ҷанбаҳои амалӣ, таҷрибавӣ дар иртибот ба таълими синтаксиси ҷумлаҳои сода дар синфи 8-ум ва таълими синтаксиси ҷумлаҳои мураккаб дар синфи 9-ум маҳсуб меёбад, на танҳо роҳу усулҳои дастрас намудани маводи назариявии синтаксиси забони тоҷикӣ дар синфҳои мазкур ва натиҷаи он ҳама дар раванди озмоиши таълимӣ дар синфҳои 8-9 таҳсилоти миёнаи умумии №12,24 ва гимназияи №2-и ноҳияи Б.Ғафуров ва МТМУ № 6-и шаҳри Хуҷанд таъсис додашуда, санҷида шудаанд, ки басо боварибахшанд. Дар ин хусус маълумоти мушаххасро аз фасли сеюми боби мазкур, ки «Озмоиши таълимӣ-методии истифодаи осори адибони классикии тоҷик барои инкишофи нутқи мураттаби хонандагони синфҳои 8-9» метавон дарёфт намуд.

Сарфи назар аз комёбиҳо дар автореферат бархе камбудиҳо ҳам ба назар мерасанд: Чунончи овардани мисолҳо аз осори классикон кам аст. Баъзан дар баъзе саҳифаҳо хатоҳои имлоиву китобат (ниг. ба саҳ. 6, 12, 24) ба назар мерасанд.

Новобаста аз ин камбудиҳо, ки ба мазмуну муҳтавои кор чандон халал намерасонанд, диссертатсияи Раҳимова Манзурахон Аҳмадовна ҷавобгӯйи талаботи КОА-и назди Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон буда, худи диссертант ба дарёфти дараҷаи илмии номзади илмҳои педагогӣ аз рӯйи ихтисоси 13.00.02- Назария ва методикаи таълиму тарбия (13.00.02.04–Назария ва методикаи фанҳои гуманитарӣ (таҳсилоти миёнаи умумӣ)) мебошад.

Доктори илмҳои филологӣ,
дотсент, мудири кафедраи забони
тоҷикии МДТ Донишгоҳи давлатии тиббии
Тоҷикистон ба номи Абуалӣ ибни Сино Низомӣ С. Ф.

РАЁСАТИ РУШДИ КАДРӢ / УПРАВЛЕНИЕ РАЗВИТИЯ КАДРОВ

имзои/подпись Низомӣ С. Ф.
ТАСДИҚ МЕНАМОЯМ/ЗАВЕРЯЮ
САРДОРИ БАХШИ КАДРИИ РРК
НАЧАЛЬНИК ОТДЕЛА КАДРОВ УРК
« 5 » майи 2025 с/г

Нишонӣ: 734067, Ҷумҳурии Тоҷикистон,
шаҳри Душанбе, маҳаллаи Навбаҳор,
хонаи 622.
Телефон: (+992) 935154029.
E-mail: sanobarnizomova66@gmail.com